

MITTUNIVERSITETET

Institutionen för utbildningsvetenskap (UTV)

Examensarbete inom lärarutbildningen, 15 högskolepoäng

7 pedagogers arbetssätt i förskolan för att inkludera barn med utländsk bakgrund

Caroline Danielsson

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Campus Härnösand Universitetsbacken 1, SE-871 88. **Campus Sundsvall** Holmgatan 10, SE-851 70 Sundsvall.
Campus Östersund Kunskapens väg 8, SE-831 25 Östersund.
Phone: +46 (0)771 97 50 00, Fax: +46 (0)771 97 50 01.

Abstract

Detta examensarbete innefattar pedagogers arbetssätt med utländska barn i förskolan. Sju pedagoger inom förskolan intervjuades i en kommun i mellersta Norrland. Detta för att undersöka pedagogers erfarenheter, tankar och åsikter om hur de arbetar med utländska barn i förskolan. Jag har tagit del av tidigare forskning som ett underlag för min kvalitativa intervjuundersökning. Forskningen visade att pedagoger har samma förhållningssätt när det gäller barn med utländsk bakgrund men att kommunikationen med föräldrar är en väldigt svår övergång. Det har även skildrats att det kan skilja sig i andra länder genom att barn i förskolan inte integreras på samma sätt som i Sverige. Resultatet i min studie visade att pedagogerna inkluderar de utländska barnen på samma sätt som de svenska barnen men att föräldrakontakten är problematisk. Däremot ansåg pedagogerna att föräldrakontakten var särskilt viktig. Pedagogerna i min undersökning har inte genomfört någon utbildning om utländska barn i förskolan utan får erfarenheter av att inkludera dem i verksamheten.

Nyckelord: Arbetssätt, Barn med utländsk bakgrund, Föräldrakontakt, Inkludera, Intervjuundersökning, Pedagog

Innehållsförteckning

Inledning	1
Bakgrund	3
Kulturmöten	3
Språkutveckling	3
Utbildning.....	6
Syfte och metod	8
Syfte	8
Metod	8
Urval.....	9
Undersökningsgrupp.....	10
Genomförande och analys av insamlat material	10
Validitet och reliabilitet	11
Etisk hänsyn	12
Resultat	13
Hur pedagogerna inkluderar barn med utländsk bakgrund i förskolan i förhållande till det svenska språket.....	13
Stöd i inkluderingsarbetet	14
Leken som metod	15
Skiljer sig arbetssättet?	20
Diskussion	22
Metoddiskussion	22
Resultatdiskussion.....	23
Referenslista	25
Bilaga 1: Missiv	27
Bilaga 2: Forskningsintervju.....	28

Inledning

Johannes Lunneblad beskriver att begreppet invandrare har blivit omdiskuterat och problematiskt för att begreppet invandrare är exempelvis en persons födelseland eller medborgarskap. Invandrare utmärker sig även genom språk eller utseende. Invandrare och invandrabarn är begrepp som används av personal och föräldrar. Alternativt kan vi använda begrepp som utländsk bakgrund. Begreppet invandrare betyder att en individ har flyttat från ett land till ett annat land.¹

I en annan studie av Lunneblad nämner han att den svenska förskolan har varit en mötesplats för människor med olika bakgrunder och erfarenheter. Förskolan beskrivs i dagens styrdokument som en social och kulturell mötesplats som ska stärka och förbereda barnen för ett liv i ett mer internationaliserat samhälle. Lunneblad menar att detta samhälle skapar förståelse och kunskap i förskolan, vilket konstaterar nödvändigheten av förebyggande arbete.²

Lunneblad påpekar att personalen vill få barnen att tänka och tala på svenska, fira svenska traditioner samt uppleva och förstå den svenska naturen. Blandningen av livsstilar och språk är så stor att det svenska språket framstår som den viktigaste delen att utgå ifrån för barn med utländsk bakgrund i förskolan. Lunneblad menar att om verksamheten ska fungera krävs det att alla förstår det svenska språket. Utifrån vad personalen beskriver fostras barnen i förskolan efter svenska mönster, men utländska barn får allt mindre inflytande i vardagen, enligt Lunneblad.³

Motivet till detta arbete ligger i de tidigare vfu-perioderna jag haft och därefter blivit intresserad av barn med utländsk bakgrund som kommer till svenska förskolor. Problemet med att utländska barn kommer till svenska förskolor är att pedagoger inte vet hur de ska bemöta barn eller föräldrar, eftersom pedagoger inom svensk förskola inte får så mycket kunskap inom detta område. Därför är min problemformulering: *"Hur sju pedagoger inkluderar barn med utländsk bakgrund i förskolan."* Jag som blivande förskollärare kommer troligtvis arbeta inom samma område och vill därför ta reda på hur pedagoger arbetar med barn med utländsk bakgrund samt om det skiljer sig i undervisning mellan barn med

---

¹ Johannes Lunneblad, *Förskolan och mångfalden – en etnografisk studie på en förskola i ett multietniskt område* (Göteborgs universitet, 2008), 13

² J, Lunneblad., *Den mångkulturella förskolan – Motsägelser och möjligheter* (Lund: Studentlitteratur, 2009), 10.

³ Johannes Lunneblad, *Förskolan och mångfalden – en etnografisk studie på en förskola i ett multietniskt område* (Göteborgs universitet, 2008), 36.

utländsk bakgrund och med svenska barn i förskolan. Min studie bygger på intervjuer med pedagoger på sju olika förskolor om hur de arbetar med att inkludera barn med utländsk bakgrund.

Bakgrund

Kulturmöten

I den reviderade läroplanen för förskolan (Lpfö 98) beskrivs mångfald för förskolan samt vad pedagoger ska sträva efter.

"Inget barn ska i förskolan utsättas för diskriminering på grund av etnisk tillhörighet, religion eller för annan kränkande behandling."

"Medvetenhet om det egna kulturarvet och delaktighet i andras kultur ska bidra till att barnen utvecklar sin förmåga att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar."

"Barn med utländsk bakgrund som utvecklar sitt modersmål får bättre möjligheter att lära sig svenska och även utveckla kunskaper inom andra områden."

"Förskollärare ska ansvara för att barnen ska stimuleras och utmanas i sin språk- och kommunikationsutveckling."

"Arbetslaget ska stimulera barnens samspel och hjälpa dem att bearbeta konflikter samt reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra."⁴

Detta är vad som ingår i förskolans politiskt formulerade uppdrag, att pedagogerna ska hantera denna typ av kulturmöten.

I en artikel av Donna Berthelsen och Nirmala Karuppiah skriver de om ett viktigt mål i mångkulturell utbildning i förskolan där barn ska få lämplig kunskap om sin kultur. Barn behöver förmåga att kommunicera med andra barn från olika länder för att bygga ett förtroende i verksamheten. Pedagogerna arbetar därför med den kinesiska läroplanen för förskolan där de fördjupat sig på att barnen ska vara lugna, förstå varandra samt vara kompisar.⁵

Språkutveckling

Berthelsen och Karuppiah nämner även att mångkulturell utbildning ska bli så effektiv som möjligt genom att barnen behöver få lära sig det kinesiska språket redan i förskoleålder för att under de kommande åren bli förstärkta i sitt språk. Redan i förskolan kan det uppstå

---

⁴ *Läroplanen för förskolan, reviderad (2010), Skolverket S. 4-11*

⁵ Berthelsen, Donna & Karuppiah, Nirmala. "Multicultural education: The understandings of preschool teachers in Singapore." *Australasian Journal of Early Childhood*, Vol. 36, Nr 4, (2011): 38

problem med språket där pedagogerna ska vara en förebild för barnen och se till att de utländska barnen inte blir arga på andra barn för att det brister i språket.⁶

Aycan Bozarlan beskriver att det är viktigt att ha positiva förväntningar och tro på att barn med utländsk bakgrund "kan" för då kan barnen nå så långt som möjligt i sin språkliga utveckling. Att inte ha höga förväntningar på barnen kan medföra att de inte blir motiverade att utvecklas om ingen tror på att de "kan". Därför är det viktigt att pedagoger i förskolan varierar sitt material för barnen istället för att hålla sig inom en och samma ram och inte bara motivera att barnen inte förstår så mycket svenska.⁷

Annie Norell Beach nämner i sin studie att förskolan har en tradition av att alla barn får vara delaktiga samt att alla barn är lika mycket värda. Beach menar att pedagogerna i förskolan kan göra någon form av språktema för barnen med utländsk bakgrund för att dessa barn ska få känna sig som en del av svensk förskola, även om de inte kan det svenska språket.⁸

I en bok av myndigheten för skolutveckling nämns det att pedagogernas förväntningar på barn med utländsk bakgrund kan skilja sig åt väsentligt, men även att positiva och negativa förväntningar påverkar barns självkänsla. Det är viktigt att förenkla sitt språk och vara tydlig och konkret om barnet inte alls kan svenska.⁹

I en artikel av Miriam Mevorach nämner hon att hon besökte en regionalförskola (förskola med barn som har svårt för tal och språk) vars barn var mångkulturella och kom från olika länder. Mevorach märkte att pedagogen misslyckades att inkludera ett barn från en etiopisk invandrarfamilj i en gruppaktivitet. Barnet var störande och lämnade slutligen gruppen. Hon frågade pojken vad han hette, och varför han inte var intresserad av att delta. Han tittade på Mevorach och sa till henne att barnen inte var intresserade av honom, att de andra barnen inte var hans vänner och att han inte ville umgås med dem. Han ryckte på axlarna och gick ut för att störa de andra grupperna. En individ kan utmärka sig i en förmåga mer än i en annan, vilket kan förklara avståndet mellan invandrabarns analytiska förmåga och deras svårigheter att integrera framgång i barns utveckling i förskolan. De praktiska förmågorna påverkar individens anpassning till sin nya miljö och indirekt påverka individens funktion i lärande. Olikheter påverkas av barnets kulturella bakgrund och med lärarens uttalanden om vikten av lämpligt beteende i klassen. Mevorach ansåg att barn från invandrarfamiljer i skolan inte kunde klassificeras till kulturella skillnader beslöt hon att undersöka pedagogens roll i barnens inlärningssvårigheter. När det rör sig om de olika invandrade barns sinnen och

---

⁶ Ibid., 38

⁷ Aycan Bozarlan, *Möte med mångfald – förskolan som arena för integration* (RUNA FÖRLAG AB, 2001), 113

⁸ Anna, Norell-Beach, *Mångfald och medkänsla i förskolan* (Rädda Barnen, 1996), 16

⁹ Myndigheten för skolutveckling, *Flerspråkighet i förskolan – ett referens- och metodmaterial* (Liber: Stockholm, 2008), 60

lärande saknade de tillräcklig professionell hjälp för att avslöja denna typ av tänkande. Detta kan vara en av orsakerna till de svårigheter barn med utländsk bakgrund har inom förskolan.¹⁰

I en artikel av Gilles Brougère, Nacira Guenif-Souilamas och Sylvie Rayna nämner de att barn med utländsk bakgrund kommer till fransk förskola och kan inte ett ord franska. Brougère berättar om en pojke i sin dotters klass som sitter i ett hörn och inte förstår vad som händer. Han förstår ingen franska och kommer gråtande till förskolan varje morgon och gråter hela eftermiddagen. Brougère berättar vidare att när detta inträffar uppstår problem med språket i förhållande till föräldrar och barn.¹¹

Bemötande

Ylva Ellneby berättar i sin studie att förskolan oftast är den första kontakten med det svenska samhället för flyktingfamiljer. Att arbeta med barn från andra kulturer, speciellt med barn till föräldrar som flytt från sitt land, väcker ofta starka känslor som kan vara svåra att hantera. Ellneby beskriver bemötandet mellan pedagoger och flyktingfamiljer och berättar exempelvis att pedagoger ibland får höra av flyktingfamiljer att deras kultur innebär att slå sina barn.¹²

Det är viktigt att allt ska fungera bra i förskolan när det kommer ett barn som har utländsk bakgrund. Birgit Karlström och Karin Laggår har beskrivit vad personalen ska göra i förskolan för att det ska fungera bra i bemötandet med föräldrar. Karlström och Laggår anser att personalen ska ha en öppen dialog med föräldrarna och skapa en förtroendefull relation med både barn och föräldrar. Att informera sig om familjens livssituation exempelvis genom erfarenheter, kultur, traditioner, religion och språk skapar förutsättningar hos pedagogerna att kunna möta familjer från olika länder på ett så bra sätt som möjligt. Karlström och Laggår menar att personalen i förskolan behöver se det unika hos varje barn.¹³

Karlström och Laggår nämner även vad pedagoger ska göra i bemötandet med föräldrar. De anser att pedagogerna behöver ha en öppen dialog och skapa en förtroendefull relation med föräldrarna. Genom att pedagogerna informerar sig om familjens livssituation, erfarenheter,

---

¹⁰ Mevorach, Miriam. "Do Preschool Teachers Perceive Young Children from Immigrant Families Differently?" *Journal of Early Childhood Teacher Education*, nr 29 (2008): 146

¹¹ *Ibid.*, 378

¹² Ylva Ellneby, *Pedagoger mitt i mångfalden* (Sveriges utbildningsradio AB, 2007), 25

¹³ Birgit, Karlström & Karin Laggår, *Tillsammans – vi lär av varandra: Om språkutvecklande mötesplatser, arbetssätt och läromedel för förskolebarn med synskada och annat modersmål än svenska* (Specialpedagogiska institutet, 2005), 19

kultur, religion och språk förutsätter det att pedagogerna ska kunna möta föräldrarna där de befinner sig i livet.¹⁴

I en artikel av Berenice Nyland, Chris Nyland och Zhang Yan nämner de att i en kinesisk förskola är föräldrarna aktiva i verksamheten genom att de anmäler sig som frivilliga praktikanter, som vill lära sig mer om verksamheten samt hur pedagogerna arbetar med sina barn. Detta gör föräldrarna för att deras barn som kommer från ett annat land ska få må så bra som möjligt i förskolan.¹⁵

Ellneby nämner en situation på en förskola där en pojke vid namn Mustafa hade slutat prata. Han hade hört från TV och tidningar att det var krig i hans hemland och att många människor hade försvunnit upp i bergen. En dag hade hans mamma rest till hemlandet för att leta sina släktingar i bergen. Hans pappa sa att hon inte skulle komma tillbaka. Därför bestämde sig Mustafa också för att försvinna, försvinna i sig själv och bli tyst. När Mustafas pappa kom till förskolan och lämnade sin son upplevde pedagogerna att kriget även hade kommit till dem. Ellneby beskriver en pedagog vid namn Karin som ville prata med personalen på förskolan om detta. "Det här är Sverige, och inne på vår avdelning har vi en treåring som mår jättedåligt. Han kan inte leka och vill inte äta. Han sitter mest i ett hörn och slår i golvet med en tråkloss och skriker: "döda dom, döda dom". "Jag är inte utbildad för det här. Vad skall jag göra?" Karin mår dåligt för att hon inte vet hur hon skall bemöta det treåriga barnet som är deprimerad och ledsen. Hon har svårt att förverkliga den metodik hon lärt sig på utbildningen i arbetet med invandrarbarnen, och speciellt med de barn som har flyktningbakgrund eller har föräldrar som mår dåligt. Karin upplever sig som en misslyckad förskollärare utan kontroll över situationen. Hur pojkens familj känner sig bemött påverkar deras inställning och förmåga att anpassa sig. Det är inte lätt att veta, hur pedagoger, enligt Ellneby ska förhålla sig för att verkligen få ett möte mellan kulturer, men framförallt möte mellan människor.¹⁶

Utbildning

När det kommer till verksamma pedagoger i förskolan och deras förståelse för den mångkulturella skolutvecklingen skriver Pirjo Lahdenperä i sin antologiartikel att många förskollärare som nu är verksamma inom förskolan fick sin fortbildning (vidareutveckling inom ett område) om mångfald för tjugo till trettio år sedan. Om pedagoger i förskolan inte får mer fortbildning inom mångfald kan det leda till att förståelsen för den mångkulturella skolutvecklingen följer den gamla utbildningen och inte hur pedagoger ska arbeta med

---

¹⁴ Ibid., 19

¹⁵ Nyland, Berenice, Nyland, Chris & Yan, Zhang. "Preschool provision and children of migrants in Beijing." *Asia Pasific Journal of education* Vol. 31, Nr 1, (2011): 86

¹⁶ Ylva Ellneby, *När kriget kom till Sverige*. (Sveriges Utbildningsradio AB, 1994), 12-14

mångfald idag. Om pedagoger i förskolan följer ett gammalt arbetssätt med mångfald finns det risk att personalen skapar mer problem för barn med utländsk bakgrund än att de löser dem. Denna problematik anser Lahdenperä kan innebära att tidigare kunskap och erfarenhet inom ett område inte är densamma som idag.¹⁷

I en artikel Donna Berthelsen och Nirmala Karuppiah nämner de att pedagoger i förskolan i Singapore reflekterar aktivt över deras uppfattningar om kulturella skillnader med barn med utländsk bakgrund. Detta för att pedagogerna inför olika meningsfulla lärandestrategier för barn med utländsk bakgrund i Singapore. Dessa lärandestrategier innefattar lämpliga aktiviteter för dessa barn som innebär att barn med utländsk bakgrund förstår skillnaden mellan den kultur de har jämfört med barn från Singapore.¹⁸

---

¹⁷ Lahdenperä, P & Lorentz, H, red., *Möten i mångfaldens skola – Interkulturella arbetsformer och nya pedagogiska utmaningar* (Lund: Studentlitteratur, 2010), 16

¹⁸ Berthelsen, Donna & Karuppiah, Nirmala "Multicultural education: The understandings of preschool teachers in Singapore." *Australasian Journal of Early Childhood*, Vol. 36, Nr 4, (2011): 39

Syfte och metod

Syfte

Syftet med min studie är att undersöka hur pedagoger uppfattar deras arbetssätt för att inkludera barn med utländsk bakgrund i förskolans verksamhet.

Min frågeställning är:

- Inkluderar pedagogerna barn med utländsk bakgrund i förskolan?

Metod

Metoden baseras på val av semistrukturerade intervjuer och varför det är relevant till min undersökning, hur jag kom fram till de intervjupersoner jag skulle ha med i min undersökning, undersökningsgrupp jag valt att intervjua. Även hur jag gick tillväga före intervjuerna samt efter intervjuerna, om det jag undersöker är relevant till syfte och frågeställningar, hur jag planerat att intervjun skulle gå till samt egna tankar och åsikter om insamlat material.

Jag valde att genomföra sju semistrukturerade intervjuer på sju olika förskolor. Martyn Denscombe menar att semistrukturerade intervjuer innebär att intervjuaren har en färdig lista på ett ämne med frågor som ska besvaras. Den intervjuade ska utveckla sina idéer och tala mer utförligt om det ämne som intervjuaren tar upp och svaren är öppna och den intervjuade utvecklar sina synpunkter.¹⁹ Denna metod valdes för att intervjuer får ut mera av min undersökning än om jag skulle gjort en enkät där troligtvis inte alla förskolor skulle ha svarat. Genom att göra semistrukturerade intervjuer får jag pedagogers uppfattningar om deras arbetssätt. Framförallt valde jag semistrukturerade intervjuer för att min ansats är kvalitativ och för att den här metoden ger mig möjlighet att få större insikt än vad som är möjligt i en enkätundersökning. Med en enkät kan jag nå ut till många, men det är svårare att formulera den och svara på den så att man får ett kvalitativt djup i informationen.

Den semistrukturerade intervjun har av Steinar och Brinkmann även kallats för livsvärldsintervju som innebär att ta in den intervjuades livsvärld, vad den berättar och menar. I min uppsats har jag dock strävat efter att inte gå så djupt eftersom den begränsar sig till en arbetsplats och inte hela personens "livsvärld". De skriver i sin bok om att

---

¹⁹ Denscombe, Martyn, *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* (Lund: Studentlitteratur, 2000), 135

forskningsintervjun ligger nära vardagens samtal, vilket leder till tankar om att den är enkel att genomföra. Den har även bidragit med att det är för enkelt att intervjua utan att förbereda sig eller tänka efter. Denna form av intervjuer handlar om att man ställer samma frågor till olika respondenter men får olika svar.²⁰ Jag ansåg att min forskningsintervju skulle ligga så nära ett vardagligt samtal som möjligt och därför ansåg jag att jag var tvungen att lägga upp den noga genom att veta exakt vad jag skulle fråga. Jag eftersträvade även att det skulle kännas behagligt för pedagogerna att svara på frågorna och ge dem tid att tänka innan de svarade.

Metoden jag valde vid intervjutillfällena har både medfört för- och nackdelar. Jag har begränsat antalet pedagoger att intervjua. Jag ansåg att det inte fanns tid för mer än sju intervjuer. Däremot hade jag även planerat att göra observationer men insåg under tiden jag gjorde intervjufrågor att det inte fanns tid att göra observationer. Hade jag haft fler intervjuer hade insamlingsmaterialet troligtvis blivit för stort i förhållande till tidsramen. Det är svårt i början att se hur stort materialet som ska behandlas blir. Ett val jag hade att ta ställning till var om intervjufrågorna på förhand skulle skickas ut till respondenterna eller inte. Jag valde det sistnämnda eftersom jag såg en risk i att pedagogernas svar skulle ha blivit alltför tillrättalagda då.

Jag använde mig av tio intervjufrågor där första frågan fick de berätta kort om sig själva och anledningen till yrket som förskollärare/barnskötare. Därefter var det mer akademiska frågor, alltså frågor som inte bara ger ja och nej svar och det hela avslutades med hur de ville utvärdera intervjun.

Urval

Av kostnadstekniska skäl utförde jag mina intervjuer i en kommun i mellersta Norrland. Jag grundar mina intervjuer på sju pedagogers uppfattningar, åsikter samt erfarenheter om att arbeta med barn med utländsk bakgrund i förskolan. Jag hade på förhand planerat att dela upp pedagogerna i ålder för att få ett varierande innehåll och jag höll mig även till denna plan efter att intervjuerna var gjorda.

Veckan innan intervjuerna skickade jag ut missiv till nio förskolor i denna kommun men fick bortfall på två förskolor. Orsaken till detta var för att ena förskolan hade för mycket med inskolningar och hade inte tid att ställa upp på intervjuer, och den andra förskolan ville inte ställa upp på grund av att de bara hade ett barn med utländsk bakgrund. Dessa förskolor valde jag för att de låg i samma kommun och jag hade möjlighet att enkelt komma till dem.

---

²⁰ Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend, *Den kvalitativa forskningsintervjun* (Lund: Studentlitteratur, 2009), 30-31

Undersökningsgrupp

Min undersökningsgrupp är sju kvinnliga pedagoger i åldern 37-59 år. Jag har intervjuat fyra förskollärare och tre barnskötare. Pedagogerna har jobbat under lång tid. P6 har jobbat i 37 år. P4 och P5 har jobbat i 25 år. P1, P3 och P7 har jobbat i 19 år. P2 har jobbat i nio år. P1, P3, P5, och P6 är förskollärare och har studerat på universitet för att bli förskollärare. P2, P4 och P7 är barnskötare och har gått olika utbildningar eller haft en bakgrund till att jobba med utländska barn i förskolan. P2 har tidigare jobbat med handikappade barn och även jobbat med barn med utländsk bakgrund. Därefter började hon jobba som barnskötare. P4 har jobbat som barnskötare sedan hon tog studenten i gymnasiet. På den tiden hon studerade fick man fast tjänst nästan på en gång. P7 har även jobbat sedan hon tog studenten och hon har även invandrarbakgrund själv där hennes pappa är från ett annat land men pedagogen har svenska som modersmål. Anledningen att inga män blev intervjuade var för att det bara var kvinnor som jobbade på dessa förskolor.

Genomförande och analys av insamlat material

När jag hade skickat ut missiv till pedagogerna hade hälften läst dem och hälften hade inte ens öppnat när jag ringde upp dem för att boka intervju veckan efter. Det gick bra att boka intervju med de pedagoger som hade läst missiv. De som inte hade läst missiv sa att det var bra att jag ringde upp dem för att annars skulle jag troligtvis inte fått något svar från dem. Jag inser i efterhand att det inte gjorde mig någon speciell skillnad att skicka ut missiv till pedagoger jämfört om jag inte skulle göra det. Jag hade troligtvis fått göra de intervjuer jag gjorde ändå.

En fördel med att använda missiv är att pedagogerna hinner läsa in sig på vad uppsatsämnet handlar om. Ett visst bortfall om två respondenter skedde dock där men den ena pedagogen ville inte ställa upp på intervju för att pedagogerna bara hade ett utländskt barn. Den andra pedagogen ville inte ställa upp på grund av för mycket inskolningar och hade därför inte tid.

Innan jag började skriva intervjuerna funderade jag på vad jag ville veta av pedagogerna utifrån mitt syfte och frågeställning. Jag utgick från hur pedagogerna inkluderar de utländska barnen i förskolan. Under tiden jag skrev ner mina intervjufrågor ansåg jag att jag måste få pedagogerna att känna sig bekväma vid intervjutillfället. Därför började jag berätta för dem hur jag gick tillväga under och efter intervjun. Som tidigare nämns valde jag att använda mig av semistrukturerade intervjuer. Jag hade dock i början planerat att både göra observationer och intervjuer men ansåg att det inte fanns tillräckligt med tid för att göra observationer.

Eftersom den här uppsatsen baseras på en kvalitativ metod tolkar jag intervjuerna för att få en bredare förståelse. Att tolka intervjuer handlar enligt Kvale och Brinkmann om att vi tolkar texter eller svar. De menar att vi är hermeneutiska när vi lär oss att tolka.²¹

Efter att alla intervjuerna var färdiga satte jag mig ner och sammanställde alla svar utifrån det jag hade spelat in. Intervjuerna tog allt från 15 minuter till 45 minuter beroende på hur mycket pedagogerna berättade på varje fråga.

Det skilde dock inte så mycket i ålder men däremot var några av pedagogerna mer friskspråkiga och gav mer uttömmande svar än andra. Därför blev mitt fokus att utgå ifrån innehållet i pedagogernas svar, vilket mestadels bara gav korta svar men det blev även långa svar för de pedagoger som hade mycket att berätta.

Judith Bell skriver i sin bok om att inspelning av intervjuer är en stor fördel då man kan behöva lyssna flera gånger på det svarspersonerna säger för att kunna identifiera olika kategorier. Det viktigaste kan vara att utifrån inspelade intervjuer kan man sammanfatta och notera vissa kommentarer som är av speciellt intresse utan att man behöver skriva ner dem under själva intervjun.²²

Jag avslutade varje intervju med att tacka för att de ville ställa upp och svara på frågorna och berättade att jag tyckte det vara intressanta och spännande svar de gav mig. Därefter avslutade jag inspelningen. Jag spelade in alla intervjuer för att sedan i lugn och ro sätta mig ner och sammanställa det alla pedagoger hade berättat. Jag sammanställde genom att lyssna på alla intervjuer en efter en och därefter skriva ner allt pedagogerna hade sagt. När jag då visste vad alla pedagoger hade sagt tog jag de mest relevanta svaren utifrån mitt syfte och problemformulering.

Validitet och reliabilitet

Bell skriver vidare i sin bok att man uppfyller validitet och reliabilitet i studier med kvalitativ ansats. Hon menar att man ska kunna beskriva det material man samlat in och bearbetat på ett konsekvent och ordentligt sätt, samt att man beskriver hur man kommit fram till sitt resultat.²³

---

²¹ Kvale och Brinkmann (2009), 66

²² Bell, Judith, *Introduktion till forskningsmetodik* (Studentlitteratur, 2006), 165

²³ *Ibid.*, 117-118

Etisk hänsyn

Under intervjuerna var jag noggrann med att berätta för pedagogerna att de och deras svar skulle vara helt konfidentiellt. Jag frågade även om pedagogerna accepterade att jag spelade in intervjun och var noga med att säga att de fick avböja om det skulle kännas för obehagligt. Jag var även noga med intervjufrågorna. Jag ville inte börja efterfråga akademiska svar direkt utan jag började med en fråga där de fick berätta lite om sig själv och anledningen varför de valt sitt yrke. Därefter ställde jag akademiska frågor utifrån mitt syfte och frågeställningar. Jag avslutade intervjun med hur de vill utvärdera intervjun och tackade för att de ville ställa upp. Detta för att pedagogerna skulle känna sig bekväma och jag poängterade även att jag skulle radera inspelningarna när min uppsats blivit klar och godkänd. De intervjuade erbjöds dessutom möjlighet att ta del av inspelningen om de så önskade.

I en bok av Steinar Kvale och Svend Brinkmann nämner de att om man i en undersökning kommer att publicera information som potentiellt kan kännas igen av andra bör undersökningspersonerna godkänna att denna identifierbara information lämnas ut. Undersökningspersonerna har rätt till ett privatliv och att ingenting kommer ut när det är konfidentiella handlingar.²⁴

---

²⁴ Bell, 88

Resultat

Här nedan redogör jag vad jag kommit fram till utifrån intervjuerna jag gjort med sju olika pedagoger i en kommun i mellersta Norrland. Syftet med intervjuerna är att undersöka pedagogers arbetssätt med barn med utländsk bakgrund i förskolan för att inkludera dem i verksamheten. Här redogörs kategorier av pedagogers arbetssätt som jag skapat av intervjumaterialet. Dessa kategorier är de rubriker som följer under denna resultatdel. Jag kommer att kalla respondent 1 för P1, respondent 2 för P2, respondent 3 för P3, respondent 4 för P4, respondent 5 för P5, respondent 6 för P6 och respondent 7 för P7.

Hur pedagogerna inkluderar barn med utländsk bakgrund i förskolan i förhållande till det svenska språket

Pedagogerna måste få de utländska barnen delaktiga med alla barn så ingen hamnar utanför och liknande. Pedagogerna menar att de inkluderar alla barnen i verksamheten oavsett kultur eller uppväxt.

Vi inkluderar de utländska barnen tillsammans med de svenska barnen. Vi pratar på ett annat sätt med barnen för att få dem att förstå. Alltså fokuserar vi mer på språket. Beroende på vart barnen ligger i förhållande till språket måste pedagogerna prata mer och förklara på ett annat sätt för att dessa barn ska förstå bättre vad som menas. (P4)

Pedagogerna vill få barn med utländsk bakgrund att prata svenska så tidigt som möjligt. Därför fokuserar de på språket för att få de utländska barnen att förstå orden samt den svenska kulturen i förskolan.

Oftast handlar det om språket för att i början av sin vistelse på förskolan har de utländska barnen svårt för att de inte kan det svenska språket. Det kan leda till småkonflikter när de utländska barnen inte förstår det svenska språket. Det kan även hända att vi som pedagoger får ett fadderbarn där barnen visar de runt på avdelningarna. Jag tycker att barnen kommer in väldigt snabbt i aktiviteterna och flyter med i verksamheten. Jag tycker att barn är barn oavsett vart de är födda. De utländska barnen lockas till förskolans miljöer och de får intresse för materialen och prova på. De tar för sig för det mesta. (P7)

Pedagogen menar här att pedagogerna arbetar på ett sätt där de vill att de utländska barnen ska förstå det svenska språket. De visar mycket för att få de utländska barnen att förstå så mycket svenska som möjligt.

Pedagogerna måste få de utländska barnen delaktiga med alla barn så ingen hamnar utanför och liknande. Pedagogerna menar att de inkluderar alla barnen i verksamheten oavsett kultur eller uppväxt.

Vi inkluderar de utländska barnen tillsammans med de svenska barnen. Vi pratar på ett annat sätt med barnen för att få dem att förstå. Alltså fokuserar vi mer på språket. Beroende på vart barnen ligger i förhållande till språket måste pedagogerna prata mer och förklara på ett annat sätt för att dessa barn ska förstå bättre vad som menas. (P4)

Pedagogerna vill få de barn med utländsk bakgrund att prata svenska så tidigt som möjligt. Därför fokuserar de på språket för att få barn med utländsk bakgrund att förstå orden samt den svenska kulturen i förskolan.

Oftast handlar det om språket för att i början av sin vistelse på förskolan har de utländska barnen svårt för att de inte kan det svenska språket. Det kan leda till småkonflikter när de utländska barnen inte förstår det svenska språket. Det kan även hända att vi som pedagoger får ett fadderbarn där barnen visar de runt på avdelningarna. Jag tycker att barnen kommer in väldigt snabbt i aktiviteterna och flyter med i verksamheten. Jag tycker att barn är barn oavsett vart de är födda. De utländska barnen lockas till förskolans miljöer och de får intresse för materialen och prova på. De tar för sig för det mesta. (P7)

Pedagogen menar här att pedagogerna arbetar på ett sätt där de vill att de utländska barnen ska förstå det svenska språket. De visar mycket för att få de utländska barnen att förstå så mycket svenska som möjligt.

Stöd i inkluderingsarbetet

När pedagogerna får in barn med utländsk bakgrund i förskolan kan de sällan det svenska språket. Det kan även vara så att föräldrarna inte kan svenska men att barnen är födda i Sverige men med utländska föräldrar.

Vi har inget speciellt hjälpmedel för barn som inte kan det svenska språket. Men vi använder oss av mycket tecken med alla barnen. Vi har tidigare haft hemspråksundervisning. Efter att vi har haft inskolningssamtal med föräldrarna uppstår det frågor gällande barnen med utländsk bakgrund. Vi behov använder vi tolk för att föräldrarna ska förstå vad som förväntas av barnen. (P2)

Pedagogen säger först att pedagogerna inte har någon form av hjälpmedel för barnen som inte kan det svenska språket men inser därefter att de använder sig av stödtecken. Hon kommer även fram till att pedagogerna har tolk när de har svårt att förklara saker för föräldrarna.

Vi har integrationsenheten som hjälpmedel. Vi använder oss även av tolk vid behov. Jag tror inte det finns någon tolk som inte kan något språk utan jag tror att tolk kan alla sorters språk. Vi använder oss av symboler och tecken med alla barnen på förskolan och inte något specifikt material för de utländska barnen. (P4)

Här använder sig pedagogerna av ytterligare hjälpmedel än tolk. De måste ha hjälp av integrationsenheten för att de inte anser att bara en tolk ska kunna hjälpa dem vid behov.

Vi har letat på internet efter fraser eller ord som hjälpmedel för barn som inte kan det svenska språket. Detta gör vi för att förstå om barnen exempelvis vill gå och kissa. Ibland blir det så att de andra barnen blivit intresserade vart de utländska barnen kommer ifrån för land. När de svenska barnen vill veta vart de utländska barnen kommer ifrån har vi använt oss av en jordglob för att visa vart de utländska barnen kommer ifrån. Vi har även haft personal samt studenter från Turkiet. (P5)

Leken som metod

Alla pedagoger arbetar med de utländska barnen genom att de får leka med de svenska barnen för att komma in i barngruppen på ett bra sätt. Även för att dessa barn ska förstå det svenska språket och kunna samtala med de svenska barnen på ett enkelt sätt istället för att det måste användas tolk många gånger.

De utländska barnen kommer in tillsammans med barnen och leker. Några barn kan vara mer framåt och andra barn kan vara mer tystlåtna och iakttar och det är något som de måste få göra. Jag tycker det ska bli spännande om ett år och se hur långt det har gått för de barn som är olika. Barnen behöver inte vara framåt hela tiden för att de lär sig. (P1)

Pedagogen menar att de utländska barnen får flyta in i verksamheten genom att de observerar mycket av det som händer. Hon anser att dessa barn lär sig mer svenska samt den svenska kulturen genom att iaktta det som görs av pedagoger men även av barnen.

Vissa barn pratar mer med andra barn och vissa pratar mindre. Jag upplever inte att det är något annorlunda och alla barnen leker med varandra. Däremot så kan de utländska barnen hamna i många konflikter (men inte mer än andra) för att de inte har språket eller förstår. Då kan det komma en smäll istället och då för vi pedagoger gripa in och medla och försöka förstå vad barnen tänkt sig. (P4)

Pedagogen nämner här att de utländska barnen har svårt för det svenska språket men har lätt för att leka med alla barn. Enligt pedagogen kan det vara en nackdel när ett barn inte kan det svenska språket då det kan uppstå konflikter. Det betyder att pedagogerna inte har hunnit lära de utländska barnen tillräckligt mycket svenska för att de ska kunna förstå allt samspel med de andra barnen.

Vi har något som kallas för "ett eget val". Att något barn exempelvis vill måla eller limma och där tycker jag inte att det skiljer något utan alla barn får välja vad de vill göra. Alla barnen flyter in i barngruppen på ett bra sätt. (P7)

Bemötande

Pedagogen anser här att det är väldigt viktigt att inte göra något barn annorlunda för att då skulle det inte fungera i verksamheten. Då skulle det alltså uppstå kränkningar och de utländska barnen skulle inte få känna sig behöriga i verksamheten. Därför behandlar pedagogerna de utländska barnen på samma sätt som de svenska barnen.

Det gäller att få barnen att bli mer självständiga. Jag tycker att de utländska barnen är mer småbarn när de kommer till förskolan eftersom de blir mer som bebisar för att de ska exempelvis matas vid matbordet enligt föräldrarna. Jag tycker att alla barnen ska sitta vid matbordet och äta istället för att bara springa runt. Jag tycker också att det är viktigt att barnen ska ha kläder efter väder och vi pedagoger måste vara tydlig till föräldrarna och visa när barnen får gå ut och inte. Även vad barnen behöver för kläder när det exempelvis regnar och snöar då det är kallt. (P6)

Pedagogen berättar att när barnen kommer till förskolan säger de till pedagogerna hur de vill att barnen ska vara och hur de gör hemma. Men pedagogen anser att det är viktigt att förklara för föräldrarna hur barnen fungerar i denna miljö och vad som händer på förskolan. Därefter får föräldrarna försöka anpassa sig så mycket som möjligt utefter pedagogernas arbetssätt.

Barnen ska vara "en av oss". Att de inte blir mobbade eller utstötta för att de har en annan färg på huden eller sneda ögon. Barnen ska kännas välkomna till förskolan och de duger för den de är. Lyfta fram det positiva i var och en. Det ska vara jämställt och barnen ska behandlas på samma sätt. (P7)

Pedagogen nämner att pedagogerna är väldigt noga med att alla barn ska bemötas på samma sätt. Bara för att de utländska barnen är från ett annat land ska inte det innebära att de är annorlunda på något sätt. Alla barnen ska vara lika mycket värda.

Kommunikation med föräldrar

Den enda skillnaden med de utländska barnen är att vi som pedagoger måste vara mer tydlig och tänka till mera vad vi säger och vad som ska göras. Den största skillnaden tycker jag är föräldrabiten för att föräldrarna kan oftast inte svenska. De förstår speciellt inte tidpunkter. (P3)

Pedagogen anser att det är väldigt svårt med kommunikationen med föräldrarna när de inte kan svenska. Det är även svårt att förmedla saker till föräldrarna.

Det jag som pedagog ser som en skillnad är att det kan uppstå missförstånd om föräldrarna inte kan svenska. Föräldrarna förstår inte alltid när vi som pedagoger berättar vissa saker eller frågar vissa saker. Det är endast vid sådana situationer det upplevs som jobbigt. Är det riktigt besvärligt så använder vi oss av en tolk för att få hjälp att framföra saken. Även vid föräldramöte sker det på samma sätt där vi måste ha tolk när föräldrarna inte alltid förstår vad som sägs eller menas. Jag har inte upptäckt något problem vad gäller barnen utan det är mer på vuxennivå som det kan vara svårt att förmedla saker. Det har aldrig uppstått några konflikter. (P5)

Pedagogen menar här är att det är bra med föräldrakontakt. Går det däremot inte att förstå vad föräldrarna menar så måste pedagogerna i det här läget få dit en pedagog som kan hjälpa dem. Det kostar så mycket med tolk så de har inte möjlighet att ha tolk varje dag.

Småbarnspedagogik

Pedagogerna har nämnt att de använt sig av småbarnspedagogiken för att få barn med utländsk bakgrund att känna sig delaktiga i verksamheten samt om deras kultur.

Vi använder oss av småbarnspedagogiken. Är barnen exempelvis 1,5 år får de vara med från början och vi försöker vara tydligare. Men första året får vi vara mer tydlig för barnen och inkluderar de i barngruppen och gör det andra barn gör. Leken är väldigt viktig. Det blir svårt för de utländska barnen när de inte har språket och är därför viktigt att ha en vuxen i närheten som kan vägleda dem. Barnen är med hela tiden och lär sig av de andra barnen. Jag har även skrivit upp lite saker som jag tänker på när det gäller tvåspråkiga barn. Det är att förenkla allt de gör, upprepa samma sak många gånger, träna begrepp med barnen, vara konkret, sjunga, härma, pussel och bygga torn. (P3)

Stödtecken

Pedagogen nämner att de utländska barnen lär sig av de svenska barnen. Med tanke på att de utländska barnen har svårt för det svenska språket måste de ha en pedagog vid deras sida. Pedagogen poängterar att det gäller att vara tydlig med allt de gör för de utländska barnen för att genom att vara tydlig förstår de utländska barnen mer svenska samt kan samtala med barn och pedagoger.

Vi använder oss av stödtecken, men det gör vi med alla barn. De utländska barnen integreras i verksamheten och vi skiljer inte på dem på något sätt. Vi har även tidigare haft barn med utländsk bakgrund. Och eftersom dessa barn inte har det svenska alfabetet har vi på förskolan lånat böcker på deras hemspråk. Jag kan faktiskt rekommendera att låna böcker på barnens hemspråk, speciellt böcker där det dels står på barnens hemspråk

men även på svenska. Då kan jag som pedagog läsa sagan på svenska och barnen med utländsk bakgrund kan lätt följa med i texten på deras hemspråk, så att de ser sin egen språkbild. Det är svårt att få tag i dessa böcker men det finns. (P1)

Pedagogen anser att det är viktigt att alla pedagoger får barn med utländsk bakgrund delaktiga i verksamheten genom att barnen får utforska miljön samt samarbeta med de andra barnen. Genom att det i början blir småkonflikter med barnen som inte kan det svenska språket men genom att leka mycket med de svenska barnen förstår de mer svenska. Därför kan de utländska barnen flyta in i barngruppen ju mer de leker med de svenska barnen.

Vi sjunger mycket och använder bilder. Benämner allt vi gör, använder kroppsspråket och vi använder även stödtecken. Det blir även så att vi vänder oss till barnen för att se om de har förstått vad vi menar. Till hela gruppen pratar vi allmänt, men vi kollar alltid på barnen som inte har språket och ser om de har uppfattat vad det är vi vill förmedla. Annars får vi visa en gång till för att få dessa barn med utländsk bakgrund att förstå. (P1)

Språksamlingar

Pedagogerna arbetar med mycket material som finns på förskolan samt utifrån barnens intressen och behov. Språksamlingarna har pedagogerna specifikt för de utländska barnen.

Vi arbetar mycket med bilder, tecken, sång och musik. Jag tycker att det är bra för alla barn att sjunga mycket. 80 % av de utländska barnen sjunger sånger från deras hemland. (P2)

Pedagogerna arbetar mycket med musik med alla barnen. Genom att låta de utländska barnen sjunga sånger från sitt hemland blir de delaktiga, känner att de är viktiga för verksamheten när pedagogerna har sång och musik med barnen.

Hemspråksundervisning

Får pedagogerna det svårt att förstå barn med utländsk bakgrund när det inte finns någon tolk på plats använder de sig av internet. Det gör att de utländska barnen inte känner sig utanför för att de inte kan det svenska språket utan att pedagogerna försöker att lära sig ord på deras hemspråk.

Vi har inga speciella hjälpmedel om det finns barn som inte kan det svenska språket. Barnen har rätt till hemspråksundervisning men det finns inte folk som kan detta eller har utbildning på förskolan. Just nu har vi ingen lösning när det gäller hemspråksundervisning. Jag menar att det är väldigt viktigt att barnen pratar sitt hemspråk hemma. (P6)

Pedagogen poängterar hur viktigt det är att barn med utländsk bakgrund får hemspråksundervisning. Hon anser att det är väldigt tråkigt att de inte har möjlighet till detta på förskolan när barnen har rätt att få det. Alltså verkar det som att pedagogerna ska försöka ordna detta på något sätt att de utländska barnen kan få hemspråksundervisning men frågan är bara när det ska ske.

Vi får tänka mera språk. Vi får vidga våra sinnen och klura ut och lista ut vad barnen vill och menar där det kan krävas mera utav hon som pedagog. Vi kan även ha olika uppfostringsmetoder. Framförallt pojkar i femårsåldern. De har inte samma respekt för mig som kvinna, att det är pappan som bestämmer i familjen. Det beror på vart barnen kommer ifrån för länder, deras kultur och vad barnen har för kvinnoyn. Men det kan vara bra att berätta varför det är bra att vara kvinna. Det händer väldigt sällan men vi kan stöta på den situationen ibland. (P7)

Pedagogen menar här att pedagogerna på förskolan får tänka mycket språk. Detta leder till exemplet hon nämner om den femårige pojken som inte är van svensk kultur eller svensk förskola och därför ser ner på de kvinnliga pedagogerna. Att det är männen som ska ta hand om pojkarna för att hans hemland troligtvis gör så.

Pedagogers utgångspunkter vid arbete med barn med utländsk bakgrund i förskolan

Som tidigare nämnts har jag angett hur pedagogerna arbetar med barn med utländsk bakgrund i förskolan. Men har pedagogerna några utgångspunkter de utgår ifrån när de arbetar med barn med utländsk bakgrund i förskolan?

De arbetssätt jag anser som viktigast att arbeta med utländska barn är att använda tecken. Barnen tittar och iakttar mycket. Vi ska vara tydlig och artikulera. Det tycker jag är väldigt viktigt att vara med dessa barn. Det är även viktigt med kroppsspråket och mimiken. (P2)

Pedagogen anser att det är viktigt att använda tecken med barnen och låta de få observera saker. Hon anser även att det är viktigt att använda sitt kroppsspråk med barnen, för att få dem att förstå hur man kan kommunicera med varandra och inte bara med språket.

Kultur för barn med utländsk bakgrund i relation till den svenska

Pedagogen anser att det är viktigt att få in kultur i verksamheten för barn med utländsk bakgrund. Oavsett om det är svårt eller inte försöker pedagogerna sätta sig in i hur de utländska barnen kan ha det på förskolan som har svårt att förstå den svenska kulturen och

miljön. Även om de inte har språket så måste pedagogerna hitta en lösning där de utländska barnen får känna sig lika delaktiga i sagornas värld likväl som de svenska barnen.

Med de utländska barnen arbetar vi så att barnen får upprepa mycket. Vi arbetar även utifrån läroplanen, kommunala riktlinjer, förskolans barnsyn och med olika teman. Vi har även språksamlingar där vi förklarar olika material. Det har en bra effekt för att de utländska barnen förstår mer svenska ord då. (P6)

Läroplanen för förskolan i förhållande till kultur

De utgångspunkter vi utgår ifrån är läroplanen. Vi ska lägga stor vikt vid att stimulera barns språkutveckling och identitet. Vi måste respektera barnens kultur och barnen måste respektera vår kultur. Vi måste exempelvis acceptera Ramadan men vi anser att föräldrarna ska respektera att vi har svenska högtider som exempelvis jul. Vi måste rätta oss efter läroplanen. Vi har även en barnsyn på förskolan som vi utgår ifrån som handlar om hur vi bemöter varje barn. (P3)

Pedagogen anser att läroplanen lär pedagogerna att arbeta på samma sätt med barn med utländsk bakgrund som med svenska barn. Hon poängterar även att det är viktigt att föräldrarna samt pedagogerna att respektera kulturer och högtider. Alltså de utgångspunkter pedagogen anser är viktigast att arbeta med när det gäller utländska barn i förskolan är läroplanen samt förskolans barnsyn.

Vi ska inte göra något barn annorlunda men gäller ändå att vara uppmärksam och ha ett bra förhållningssätt. Vi måste även vara beredda på om det skulle uppstå kränkningar, vilket det inte har varit. (P5)

Skiljer sig arbetssättet?

Pedagogerna anser att det finns mer likheter än vad det finns skillnader. Det enda som är en skillnad är att de utländska barnen inte har det svenska språket.

Det är egentligen ingen skillnad att arbeta med utländska barn jämfört med svenska barn. Den enda skillnad jag kan se är att barnen inte har orden. Men de har orden på sitt eget hemspråk. Därför är det vårt ansvar som pedagoger att ge dessa barn de svenska orden så de lär sig. Vi upprepar mycket om samma saker med de utländska barnen och vi kan även be dessa barn att härma. (P1)

Pedagogen poängterar att de utländska barnen inte har språket och att hon vill att alla barn ska vara lika delaktiga i verksamheten oavsett vart barnen kommer ifrån. Men att pedagogerna arbetar mycket med att lära de utländska barnen de svenska orden.

Diskussion

I detta avsnitt följer en diskussion av metoden samt resultatet som delats upp i underrubriker till de kategorier som finns i resultatet. Efter detta avslutas diskussionen med avslutande reflektioner.

Metoddiskussion

Det material jag använde vid intervjuerna var bandspelare och noterade stödord. Alla pedagoger godkände mitt önskemål om att spela in intervjun, vilket ledde till att jag kunde lyssna noggrant vad pedagogerna hade att berätta och bearbeta svaren i efterhand. Jag noterade stödord ifall jag inte skulle få med något pedagogerna sa på inspelningarna. Vid en intervju hände faktiskt detta. Jag fick bara intervjun inspelad i 56 sekunder. Efter att jag lämnade pedagogen blev jag väldigt orolig om jag fick ner tillräckligt med stödord för att backa upp den lilla inspelningen jag hade. Som tur var hade jag det och kunde reflektera tillbaka till intervjun om vad pedagogen hade berättat. Jag sammanställde allt efter intervjun för att inte glömma bort något. Däremot var nackdelen att jag inte fick ner allt det pedagogen hade sagt eftersom jag fick en sådan liten del inspelat och hon pratade väldigt mycket också. Jag tyckte att det var så spännande att lyssna på det hon hade att berätta så jag glömde kolla bandspelaren. Detta ledde till att vid de resterande intervjuerna kollade jag till bandspelaren några gånger och noterade även det till pedagogerna för att det var lite problem med den. Det hade inte pedagogerna några problem med så det gick bra att intervjua.

I början av planerandet av intervjupersoner utgick jag från att ju fler intervjupersoner desto bättre. Efter att jag läst om antalet intervjupersoner i studien av Kvale och Brinkmann ändrade jag tankesätt och ansåg att sju pedagoger var ett bra antal att intervjua för att det var ett tillräckligt antal för att få varierande svar. Dessa författare nämner att antalet intervjuer kan skifta beroende på den tid och de resurser som finns tillgänglig. Ett allmänt intryck är att många skulle ha vunnit på att ha färre intervjuer och istället ägnat mer tid åt att förbereda intervjuerna och analysera dem. Vissa kvalitativa intervjustudier tycks planeras genom att ju fler intervjuer, desto mer vetenskapligt.²⁵ Jag har därför valt att intervjua ett begränsat antal pedagoger som dock kan svara på frågor om deras arbetssätt med barn med utländsk bakgrund i förskolan. Jag har ägnat mycket tid att förbereda intervjuerna för att få ett så bra resultat som möjligt. Jag ansåg att antalet intervjuer jag använde mig av var tillräckligt för att få varierande svar.

---

²⁵ Kvale & Brinkmann, 130.

Resultatdiskussion

Jag har i undersökningen kommit fram till att pedagogerna inkluderar de utländska barnen genom att ge de det stöd de behöver utifrån deras behov. Skillnaden är mestadels att de inte har språket och måste fokusera mer på det med de utländska barnen. Bozarslan behandlar att som pedagog är det viktigt att hjälpa barn med annan kulturell bakgrund att nå så långt som möjligt i sin språkliga utveckling samt att de blir delaktiga för att få dem att utveckla sig. Därför är det viktigt att tillföra nya saker istället för att hålla sig inom samma område och motivera det med att barnen som inte förstår så mycket svenska. De kan mer än vad vi tror.²⁶ I mina intervjusvar berättade pedagogerna att de är väldigt noggrann med att de utländska barnen ska nå så långt som möjligt när det gäller det svenska språket. Då menar pedagogerna att de utländska barnen får öva på att lära sig om olika begrepp exempelvis en stol, ett bord och en hylla. Genom att de utländska barnen får lära sig detta lär de sig även det svenska språket.

Pedagogerna anser att man inte ska särbehandla de utländska barnen på något sätt utan att de är en i gruppen. Därför menar pedagogerna att försöker inkludera barn med utländsk bakgrund genom att hjälpa de med språket exempelvis. Annie Norell Beach tar upp i sin bok om att förskolan ska ha en tradition att alla barn får vara med och att alla barn ska respektera varandra. Hon anser att alla är människor oavsett kultur. Hon anser att pedagogerna kan göra någon form av tema om barn med annan kultur för att få de utländska barnen att känna sig viktiga, även om de inte kan det svenska språket.²⁷

Alla pedagoger nämner att en viktig del som pedagog med utländska barn i förskolan är kommunikation. De menar att de utländska barnen lär sig med tiden men att kommunikationen med de utländska föräldrarna är problematisk.

Här är alla pedagoger eniga om att alla barn är barn oavsett vart de kommer ifrån och särskiljer inte på någon. Om de utländska barnen inte har språket försöker pedagogerna hjälpa de på olika sätt för att få barnen att förstå genom tolk, talpedagog, stödtecken, bilder, sång och musik samt böcker. Pedagogerna poängterar även att det är viktigt för barnen att prata sitt hemspråk hemma även om det är så att föräldrarna ska lära sig svenska och försöker prata svenska med barnen.

---

²⁶ Bozarslan, Aycan, *Möte med mångfald – förskolan som arena för integration* (RUNA FÖRLAG AB, 2001). 113

²⁷ A, Norell Beach, *Mångfald och medkänsla*. (Rädda Barnen, 1995), 16

Vidare forskning

Ett förslag som jag som blivande pedagog skulle kunna ge till pedagogerna är att använda tolk när de exempelvis vill ha kunskap om familjens livssituation för att kunna få en förtroendefull relation till föräldrarna. Detta för att det är för dyrt för pedagogerna att ta in en tolk ofta. Därför kan man lösa situationen genom att ta dit en tolk i början som förklarar allt för föräldrarna som de behöver veta, så de förstår och därefter kanske inte tolk behövs så många gånger. Detta gör det billigare för pedagogerna.

Referenslista

Bell, Judith (2006) *Introduktion till forskningsmetodik*. Studentlitteratur.

Nyland, Berenice, Nyland, Chris & Yan, Zhang (2010) "Preschool provision and children of migrants in Beijing." *Asia Pasific Journal of Education* Vol. 31, Nr 1, (2011)

Berthelsen, Donna & Karuppiah, Nirmala. "Multicultural education: The understandings of preschool teachers in Singapore." *Australasian Journal of Early Childhood*, Vol. 36, Nr 4, (2011).

Bozarslan, Aycan (2001) *Möte med mångfald – förskolan som arena för integration*. RUNA FÖRLAG AB.

Denscombe, Martyn (2000) *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.

Ellneby, Ylva (1994) *När kriget kom till Sverige*. Sveriges Utbildningsradio AB.

Ellneby, Ylva (2007) *Pedagoger mitt i mångfalden*. Sveriges utbildningsradio AB.

Gilles, Brougère, Nacira, Guénif-Souilamas & Sylvie, Rayna. "Ecole maternelle (preschool) in France: a cross-cultural perspective." *European Early Childhood Education Research Journal* Vol. 16, Nr 3, (2008)

Karlström, Birgit & Laggar, Karin, (2005) *Tillsammans – vi lär av varandra: Om språkutvecklande mötesplatser, arbetssätt och läromedel för förskolebarn med synskada och annat modersmål än svenska*. Specialpedagogiska institutet

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Lahdenperä, Pirjo & Lorentz, Hans red., (2010) *Möten i mångfaldens skola – Interkulturella arbetsformer och nya pedagogiska utmaningar*. Lund: Studentlitteratur

Lunneblad, Johannes., (2006) *Förskolan och mångfalden*. Göteborgs universitet.

Lunneblad, Johannes., (2009) *Den mångkulturella förskolan – Motsägelser och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur

Läroplanen för förskolan, (2010) reviderad. Skolverket.

Mevorach, Miriam. "Do Preschool Teachers Perceive Young Children from Immigrant Families Differently?" *Journal of Early Childhood Teacher Education*, nr 29 (2008)

Myndigheten för skolutveckling, (2008) *Flerspråkighet i förskolan – ett referens- och metodmaterial*. Stockholm: Liber

Annie, Norell-Beach, (1996) *Mångfald och medkänsla i förskolan*. Rädda Barnen

Bilaga 1: Missiv

Hej!

Mitt namn är Caroline Danielsson. Jag pluggar till förskollärare på Mittuniversitetet i Härnösand. Just nu går jag min sista termin på Mittuniversitetet.

Jag kontaktar dig för att jag håller på att genomföra ett examensarbete (C- uppsats) om pedagogers arbets sätt med barn med utländsk bakgrund i förskolan. Jag har tänkt intervjua 9 pedagoger på 9 stycken förskolor i Härnösands kommun, och skulle gärna se att du är villig att bli en av dessa 9.

Jag vill informera dig om att även om jag gärna ser att du accepterar att delta i denna undersökning, så bestämmer du själv över beslutet. Alltså är din medverkan i denna undersökning helt frivillig, samt förskolan som arbetsplats kommer inte identifieras på något sätt.

Min målsättning är att genomföra intervjuerna under vecka 38, alltså nästa vecka. Tiden för varje intervju beräknar jag till ca 30 minuter. Om jag får pedagogens medgivande kommer intervjuerna att spelas in.

Jag kommer att ringa till er förskola i början av nästa vecka för att förhoppningsvis få din bekräftelse på att du vill vara med i undersökningen och för att vi ska bestämma tid för intervjun.

Givetvis kan du kontakta mig om du har några frågor eller synpunkter när det är lämpligt att jag ringer förskolan. Jag kan nås antingen via e-mail eller telefon, svarar omgående på båda sätt.

E-post: caroline_danielsson_90@hotmail.com

Mobil nr: 072-320 74 64

Med vänliga hälsningar och förhoppningar om ett givande samtal.

Caroline Danielsson

Bilaga 2: Forskningsintervju

1. Berätta kort vem du är samt vad du har för bakgrund till jobbet som förskollärare/barnskötare.
2. Har er förskola barn med utländsk bakgrund? Hur många, samt vilket land kommer de ifrån?
3. Hur kommer det sig att er förskola har barn med utländsk bakgrund?
4. Hur får ni alla barn delaktiga i aktiviteterna på förskolan?
5. Hur arbetar ni med barn med utländsk bakgrund i er förskola?
6. Är det någon skillnad att arbeta med barn med utländsk bakgrund än med svenska barn.
7. Vilka kriterier anser ni är viktigast att arbeta med när det gäller barn med utländsk bakgrund i er förskola?
8. Har ni någon form av hjälpmedel om det finns barn som inte kan det svenska språket?
9. Hur leker barn med utländsk bakgrund med svenska barn i förskolan?
10. Avslutningsvis, Hur vill du utvärdera denna intervju?